

Til Finansdepartementet

Kommentar til Høringsnotat – Forsøksordning med arbeidsfradrag for unge.

Etter å ha lest om denne høringen på nettet begynte jeg og mine venner som også er studenter i den aktuelle aldersgruppen å drøfte dette. Vil lavere skatt motivere oss og andre til å arbeide mer? Meningene var delte. Vi ble enige om å lese høringsnotatet. Da ble vi enda mer usikre. Vi kom til at forslaget om lavere skatt kan være nyttig for de med lav inntekt som er i full jobb, men er usikre på om det vil føre til at de jobber mer enn full jobb om de har mulighet til det. Men vi ble usikre når det gjelder de som har ulike stønadsordninger, uførepensjon, barnetillegg, studiestøtte, bostøtte mm. Det er mange ulike faktorer som påvirkes ulikt av økt lønn for personer i ulike situasjoner. De fleste av oss er derfor skeptiske til verdien av det en vil kunne finne ut i løpet av den foreslåtte forsøksperioden med arbeidsfradrag. Vil folk forstå hva de blir tatt med på?

Høringsnotatet behandler bare helt overfladisk reglene om uførepensjon og forholdet mellom pensjon og lønn. Jeg mener at høringsnotatet burde vurdert **alle** de eksisterende ordningene. Jeg har hentet informasjon fra ulike nettsider, og det dukker stadig opp noe som jeg ikke umiddelbart hadde tenkt på.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet: «Det er mogleg å kombinere uføretrygd med arbeid også for dei som er heilt uføre: Ein kan melde frå til Nav kor mykje ein trur ein vil tene i løpet av kalenderåret. Det er først når ein kjem over ei fastsett inntektsgrense at uføretrygda vert redusert fortløpande. Inntektsgrensa er den inntekta som ein er forventa å kunne skaffe seg som ufør, tillagd eit fribeløp på 40 prosent av grunnbeløpet. Ein får inga endring i uføregraden dersom ein tener meir enn inntektsgrensa.» Hva betyr dette i praksis? Betyr dette at de som har lavere uføregrad enn 100 % får like stort fribeløp som de som er 100 % uføre? Det burde vært en figur 3 i høringsnotatet som viste dette. Det er vel større sannsynlighet for at en som jobber 50 %, har kapasitet til å øke arbeidsinnsatsen enn en med 100% uførhet som ikke har noen jobb, men den som jobbe 50 % fra før har allerede inntekt over 125 000 og får bare et nedtrappet beløp.

NAV: «Du opparbeider deg rett til alderspensjon når du får uføretrygd. Jobber du ved siden av uføretrygden, kan du få en høyere alderspensjon.» Denne fordelingen kan jeg ikke se omtalt i høringsnotatet. Hva kan en 25-åring som har uførepensjon og tjener 150 000 kroner ekstra hvert år fram til vedkommende fyller 65 år, regne med å få i økt alderspensjon (etter någjeldende regler) i forhold til å ikke jobbe?

Avkortningsregler:

NAV: «Du kan tjene inntil 0,4 G (grunnbeløpet i folketrygden) i året uten at det får konsekvenser for utbetalingen av uføretrygden din. Det tilsvarer i dag **52 064** kroner. Tjener du over inntektsgrensen, vil du beholde inntekten, men utbetalingen av uføretrygden blir noe redusert. Samlet sett vil du sitte igjen med mer, fordi bare deler av inntekt over inntektsgrensen fører til redusert utbetaling av uføretrygd.

Tjener du over 80 prosent av inntektsnivået du hadde som frisk, blir ikke uføretrygden utbetalt det året. Får du ikke utbetalt uføretrygd på grunn av høy inntekt, kan du likevel beholde retten til uføretrygd i inntil fem år, med mulighet for forlengelse i ytterligere fem år. Dette kalles hvilende rett. Utbetalingen av uføretrygden justeres opp hvis inntekten din blir lavere igjen».

Det er svært vanskelig å forstå disse reglene. Starter vi fra bunnen med inntekt på 52 064 kroner som ikke reduserer trygden, så er det forståelig. Men så kommer reglene om at deler av inntekt over inntektsgrensen fører til redusert utbetaling av uføretrygd. Ifølge høringsnotatet er den reduserte utbetalingen normalt 66 % av inntekten. Hva blir beregningen hvis jeg tjener 53 000 kroner? Er fribeløpet fortsatt 52 064 kroner? Reduseres pensjonen da med 66 % av 53 000 eller bare av 936? Vi har ikke funnet beskrivelser av overgangsregler her. Ikke er det omtalt i høringsnotatet heller. Så kommer vi til toppen hvor uførepensjonen opphører hvis lønnen utgjør 80 % av inntektsnivået som frisk. Hvis lønnen var 496 000, vil pensjonen falle helt bort når lønnen er 396 800. Da er spørsmålet hva vil pensjonen bli hvis lønnen «bare» er 396 000? Full pensjon er da 327 360. Skal den da redusere med 66 % av 396 000 = 261 360 eller 66 % av (396 000 – 52 064) = 226 998. Uansett blir det et betydelig beløp igjen av pensjonen. Da blir det kjempetap å øke inntekten fra 396 000 til 396 800! Jeg har ikke klart å finne beskrivelse av hvordan dette skjer i virkeligheten.

NAV: «Har du gradert (delvis) uføretrygd, har du en individuelt fastsatt inntektsgrense du må forholde deg til.» Problemstillingene ovenfor gjelder også for gradert uføretrygd. Hvordan er nedtrappingen?

NAV: Hvis du har fått innvilget tiltaket «Varig tilrettelagt arbeid», er inntektsgrensen lik grunnbeløpet i folketrygden. Det tilsvarer i dag **130 160** kroner.» Dette tiltaket er ikke omtalt i høringsnotatet. Også her gjelder problemstillingene ovenfor.

NAV: «Hvis du har fått innvilget rettigheter som «ung ufør», vil uføretrygden bli beregnet etter egne regler hvis det gir deg en høyere uføretrygd. Unge uføre er sikret en høyere minstesats enn andre.» Dette er ikke omtalt i høringsnotatet. ... Er du ung enslig, er minste årlige uføretrygd 2,959 ganger folketrygdens grunnbeløp. Det tilsvarer i dag 385 143 kroner. ... Utbetalinger som hører til rettigheter som ung ufør, gjelder fra du fyller **20 år**.» Om en «ung ufør» jobber litt ved siden av trygden, hva måles avkortningen av uførepensjonen mot og hvor mye kan vedkommende kan tjene før pensjonen faller helt bort?

Uførepensjon fra Statens pensjonskasse, KLP, andre offentlige pensjonsordninger og private pensjonsordninger er ikke omtalt i notatet. Reglene for pensjonskasser utenfor folketrygden og arbeidsinntekt påvirker også om «arbeidsfradrag» har noen betydning for interessen for å ha ekstra inntekt? Det må antas at det ikke er så mange «unge» som mottar slik pensjon eller vil komme til å motta det i løpet av forsøksperioden for arbeidsfradrag. Men ulykker og sykdom kan ramme alle i alle aldre.

Statens pensjonskasse: «Du oppgir "annen inntekt" når du søker om uførepensjon første gang. Hvis du har "annen inntekt" og du har sendt oss dokumentasjon på dette, vil inntekten inngå i inntektsgrensen din. Inntekten vil derfor ikke føre til avkortning av uførepensjonen fra oss så lenge inntekten holder seg på samme størrelse som før du fikk uførepensjon. ....

Som regel vil det lønne seg økonomisk å jobbe. Selv om du får redusert uførepensjon når du jobber mer enn inntektsgrensen, får du mer igjen av lønn enn uførepensjon.»

KLP: «Hvor mye uførepensjon du får, avhenger av inntekten du har ved siden av pensjonen. Når skatteoppgjøret er klart, mottar vi informasjon fra Skatteetaten om den faktiske inntekten din. Deretter sjekker vi om du har fått utbetalt riktig beløp, eller om det er nødvendig å justere pensjonen fordi du har fått for mye eller for lite. ...»

Forholdet til Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) er ikke omtalt i høringsnotatet.

Sosialtjenesteloven § 1 Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og **fremme overgang til arbeid**, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Se §§ 29-40 kvalifiseringsprogram.

**«§ 35. Kvalifiseringsstønad** For den tiden en person deltar i kvalifiseringsprogram, har vedkommende rett til kvalifiseringsstønad. En person har ikke rett til kvalifiseringsstønad i perioden programmet er avbrutt etter § 34 første ledd. Kvalifiseringsstønaden skal på årsbasis være lik 2,041 ganger folketrygdens grunnbeløp. Deltaker under 25 år mottar 2/3 stønad.

**§ 37. Samordning mellom kvalifiseringsstønad og arbeidsinntekt mv.** I den utstrekning en deltaker i kvalifiseringsprogram har inntektsgivende arbeid eller lærlingelønn, reduseres stønaden inkludert barnetillegg tilsvarende, beregnet i forhold til antall timer med inntektsgivende arbeid eller gjennomføring av læretid. Stønaden reduseres ikke på grunn av mottatte barnebidrag.

**§ 38. Samordning mellom kvalifiseringsstønad og andre offentlige ytelser**

Statens lånekasse ha også regler om begrensning mot arbeidsinntekt.

**«§ 52. Unntak fra retten til borteboerstipend ved offentlige stønader som er ment å dekke boutgifter**

En søker som mottar overgangsstønad, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, kommunal eller statlig bostøtte eller andre stønader som er ment å dekke boutgifter, har ikke rett til borteboerstipend.

**§ 53. Behovsprøving av borteboerstipend**

For lærlinger, praksisbrevkandidater, lærekandidater og kandidater for fagbrev på jobb blir borteboerstipendet i studieåret 2025–2026 redusert dersom brutto månedslønn er høyere enn 17 959 kr i den perioden søkeren får lån og stipend. 60 prosent av bruttoinntekten over denne grensen trekkes fra stipendet. Dersom inntekten varierer, blir gjennomsnittlig månedsinntekt per semester lagt til grunn.

**§ 54. Inntektsavhengig stipend**, se der [Statens Lånekasses side: «For å få fullt stipend kan du for 2025 ikke tjene mer enn 224 709 kroner, hvis du har fått stipend og lån for hele året.]. Kommentar: Dette er bare 24 000 over den inntekt som ikke gir skatt av alminnelig inntekt, så for disse vil arbeidsfradraget ha liten betydning.

**§ 97. Behovsprøving av stipend**, se der

**«§ 98. Behovsprøving mot person- og kapitalinntekt**

En søker som har brutto person- og kapitalinntekt over grensene i tabellen under, får stipendet redusert med 5 prosent per måned av den delen av inntekten som overstiger grensene.

**§ 99. Behovsprøving mot trygde- eller pensjonsytelser**

En søker som får trygde- eller pensjonsytelser over grensene i tabellen under, får stipendet redusert med 5 prosent per måned av den delen av ytelsene som overstiger grensene.» Disse reglene er heller ikke omtalt i høringsnotatet.

Husbanden: «**Bostøtte** er en statlig støtteordning for deg som har lav inntekt og høye bostøtte. Hvor mye bostøtte du kan få hver måned, kommer an på inntektene og bostøttene til husstanden din. Hvis den samlede inntekten til alle voksne i husstanden er høyere enn den øvre grensen for inntekter, har du ikke rett til bostøtte. Det gjelder uansett hvor høye bostøttene dine er. Merk at det er **inntekten før skatt** som brukes når bostøtte blir beregnet» Les mer på Husbandens hjemmeside. Dette er komplisert fordi det er mange faktorer som teller med, men inntekt er en av de viktigste faktorene. Bostøtte vil kunne falle bort på grunn av økt inntekt.

Ovenstående dokumenterer at det ikke er enkelt å vite om det «lønner seg» å arbeide eller ikke. Ulike og til dels uklare inntektsbegrep gjør det enda mer utfordrende. Er alle de ulike tiltakene godt nok samordnet? Se også på NAVs hjemmeside: **Pengestøtter og tjenester fra A til Å**. Der vises 238 ulike tiltak som NAV har og hvor inntekt har betydning for størrelsen av noen av dem, eller mottaket av dem kan påvirke størrelsen av uførepensjon eller andre sosiale ytelser: Barnebidrag, Foreldrepenger, Kontantstøtte, Engangsstønad, Omsorgslønn, Overgangsstønad til enslig mor eller far, Omstillingsstønad, Dagpenger, Sykepenger, Svangerskapspenger. Ungdomsgaranti i NAV.

Jeg har talt opp 33 tiltak for å hjelpe folk til å få jobb: Nav arbeidsrådgivning, Næringsfaglig vurdering, Oppfølgingsplan, Oppfølging, Opplæring, Arbeidsforberedende trening, Arbeidstrening, Varig tilrettelagt arbeid, Senter for jobbmestring, Jobbmestrende oppfølging, Mentor, Arbeid med støtte, IPS- ungdom individuell karrierestøtte, Arbeidsrettet rehabilitering, Arbeidsrettet veiledningstjeneste, Dialogmøter, Individuell jobbstøtte, Inntektsplanlegger, Jobbklubb, Jobbsøkerkurs, kvalifiseringsprogrammet (KVP), Lese- og sekretærhjelp, Lyttehjelpemidler, Hjelpemidler på arbeidsplassen, Arbeidsavklaringspenger, Varig lønnstilskudd, Midlertidig lønnstilskudd, Lønnsgaranti, Tilskudd til sommerjobb, Støtte til arbeids- og utdanningsreiser, Opplæringspenger, Gradert sykmelding, Grønt arbeid.

Er det virkelig nødvendig med «Forsøksordning med arbeidsfradrag for unge» i tillegg til alle de ovennevnte tiltakene? Med så mange ulike faktorer som kan påvirke om det er lønnsomt for deltakerne i testgruppen å arbeide mer, blir det behov for omfattende informasjon. Det bør i tillegg utvikles kalkulator hvor deltakerne i testgruppen kan beregne om og i tilfelle hvor mye de sitter igjen med etter reduksjon av uførepensjon, reduksjon av andre typer stønader og etter fradrag for skatt av inntektsøkningen. Siden noen stønader som kan bli redusert er skattefrie, blir det en utfordring å lage en kalkulator som alle kan benytte, eventuelt må det lages flere spesialkalkulatorer; en for uføre, en for studenter, en eller flere for mottakere av ulike stønader utenom uføretrygd og en for de som er i jobb og vurderer å jobbe mer.

Sykelønn skal ifølge notatet behandles på samme måte som lønn. Det er en stor mangel ved forsøket.

Så nevnte jeg dette for farfaren min som tidligere jobbet på ligningskontor. Han startet med å lese utkastet til lov- og forskriftsendringer og sa at det juridiske håndverket er dårlig. Han sa at forsøksordningen, om man velger å gjennomføre den, bør ha en egen midlertidig lov.

Farfar stilte også spørsmål ved om det er samme inntektsbegrep i utkastet til § 6-33 (3) og folketrygdloven § 12-14 2. ledd siste punktum «pensjonsgivende inntekt» Pensjonsgivende inntekt er definert i folketrygdloven § 3-15. Dette er litt uklart siden ordlyden ikke er lik.

Da bestemmelsene viser til hverandre, blir det en jobb å se om «arbeidsinntekt» som fører til reduksjon av uførepensjon er nøyaktig samme «arbeidsinntekt» som skal gi rett til arbeidsfradrag.

Folketrygdloven § 12-14. **Reduksjon av uføretrygd på grunn av inntekt**

«(2) Dersom mottakeren av uføretrygd har inntekt som overstiger inntektsgrensen, skal uføretrygden reduseres. Reduksjonen skal svare til den overskytende inntekten multiplisert med en brøk der vedkommendes uføretrygd ved 100 prosent uføregrad er teller og inntekt før uførhet (se § 12-9 første og andre ledd) er nevner. Som inntekt regnes **pensjonsgivende inntekt** eller **inntekt av samme art fra utlandet**» Inntekt fra utlandet?

Folketrygdloven § 3-15. **Pensjonsgivende inntekt**

Som pensjonsgivende inntekt regnes personinntekt etter **skatteloven § 12-2**.

Som pensjonsgivende inntekt regnes også inntekt som omfattes av lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til

Svalbard § 3-2 fjerde ledd b. [ikke omtalt i høringsnotatet]

Som pensjonsgivende inntekt regnes likevel ikke

- a. pensjon i og utenfor arbeidsforhold, føderåd, livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold og engangs- og avløsningsbeløp for slike ytelser, engangsutbetaling fra pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, engangsutbetaling fra individuell pensjonsavtale som er i samsvar med regler gitt av departementet og engangsutbetaling fra pensjonsavtale etter lov om individuell pensjonsordning.

- b. overgangsstønad etter [folketrygdloven § 16-7](#) og [§ 17-6](#) slik bestemmelsene lød før 1. januar 2024, og [§ 17 A](#) bokstavene b, c og d.
- c. barns inntekt som inngår ved beregning av personinntekt hos barnets foreldre, jf. [skatteloven § 2-14](#). [arbeidsinntekt til barn under 13 år]
- d. introduksjonsstønad beregnet etter [integreringsloven kapittel 5](#).
- e. støtte etter lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg.
- f. uføretrygd etter [folketrygdloven kapittel 12](#) og uføreytelser fra andre ordninger.

#### Skatteloven § 12-2. **Hva personinntekt omfatter**

Personinntekt omfatter:

- a. fordel vunnet ved arbeid etter [§ 5-10](#).
- b. pensjon i og utenfor arbeidsforhold, føderåd, livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold og engangs- og avløsningsbeløp for slike ytelser. Som personinntekt regnes likevel ikke barnepensjon fra folketrygden eller barnepensjon fra andre ordninger og etterlønn og etterpensjon etter [§ 5-40 første ledd](#). Som personinntekt regnes heller ikke utbetaling fra kollektiv livrente i arbeidsforhold opprettet etter inntektsåret 2006, der premien er tatt til inntekt etter [§ 5-12](#) sjette ledd og [§ 12-2](#) første ledd bokstav a.
- c. arbeidsavklaringspenger etter [folketrygdloven kapittel 11](#), ungdomsprogramytelse og overgangsstønad etter [folketrygdloven § 15-5](#) og [kapittel 17 A](#).
- d. engangsutbetaling fra individuell pensjonsavtale som er i samsvar med regler gitt av departementet og engangsutbetaling fra pensjonsavtale etter lov om individuell pensjonsordning.
- e. engangsutbetaling fra pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven.
- f. godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i selskap med deltakerfastsetting.
- g. beregnet personinntekt etter [§§ 12-10 til 12-13](#).
- h. introduksjonsstønad beregnet etter [integreringsloven kapittel 5](#) og kvalifiseringsstønad etter [lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen](#).
- i. støtte etter lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg.
- j. Uføretrygd etter [folketrygdloven kapittel 12](#) og uføreytelser fra andre ordninger.
- k. omstillingsstønad etter [folketrygdloven kapittel 17](#).

Ny § 6-33 (3) Arbeidsfradrag gis med et beløp fastsatt av Stortinget. Fradraget gis i summen av

- a. arbeidsinntekt etter [§ 5-10](#)
- b. unntatt dagpenger, jf [§ 5-10 c nr. 1](#)
- c. beregnet personinntekt etter [§ 12-2 g](#)
- d. godtgjørelse etter [§ 12-2](#)

#### Skatteloven § 5-10. **Fordel vunnet ved arbeid**

«Fordel vunnet ved arbeid omfatter blant annet:

- a. lønn, honorar, feriepenger og annen godtgjørelse vunnet ved arbeid i og utenfor tjenesteforhold, men ikke i virksomhet. Som annen godtgjørelse anses blant annet tantieme, gratiale, ventepenger, tips, provisjon, premier, priser, stipend og lignende ytelser, samt ytelser som omfattes av [§§ 5-11 til 5-14](#),
- b. godtgjørelse som medlem av styre, representantskap, utvalg, råd og lignende,
- c. ytelser som trer i stedet for arbeidsinntekt, herunder
  - 1. dagpenger under arbeidsløshet etter [folketrygdloven kapittel 4](#)
  - 2. sykepenger etter [folketrygdloven kapittel 8](#) og stønad etter [kapittel 9](#)
  - 3. foreldrepenger etter [folketrygdloven kapittel 14](#)
  - 4. dagpenger i privat syke- og ulykkesforsikring, se likevel unntak i [§ 5-15](#) første ledd j nr. 4,
- d. vederlag til arbeidstaker i forbindelse med opphør av arbeidsforhold ved avskjed, oppsigelse eller avtale med arbeidsgiver,
- e. erstatning for ikke-økonomisk skade ved usaklig oppsigelse eller urettmessig avskjed, jf. [arbeidsmiljøloven § 15-12](#) og [§ 15-14](#), så langt erstatningen overstiger 1 1/2 ganger folketrygdens grunnbeløp.»

i folketrygdloven § 12-14 (2), pensjonsgivende inntekt, og høringsnotatets utkast til skatteloven ny § 6-33 er som ovenstående viser ikke fullt ut samsvarende.